

SOKOLSKI GLASNIK

Drž. vna licejska knjižnica
LJUBLJANA, strošak: 1000000

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglaš po ceniku •

Beograd, 2 februar 1940
God. XI • Broj 5

BALKANSKI SPORAZUM U BEOGRADU

Konferencija, koja počinje danas, u prestonici Jugoslavije, između ministara spoljnih poslova Balkanskog sporazuma, — Jugoslavije, Turske, Rumunije i Grčke, — dobija izuzetno značenje, ne samo zbog burnog vremena u kome se sastaje, već i zbog sve veće važnosti pomenutih država i sporazuma kojim su vezane, a koja se najbolje ogleda baš u ovakvim presudnim danima.

Kada bi balkanske države išle u raskorak, kao što je to ranije gotovo redovito bio slučaj, i kada bi vrebale da izvedu neki prepad na suseda, u službi bilo koje velike sile, niti bi ovakva konferencija bila moguća, niti bi se ko zanimalo za nju. Obračunavanja između velikih sila su se i vodila ranije baš na Balkanu, — zato što su balkanske države pristajale da igraju ulogu kusura za ta razračunavanja, ne shvaćajući da je to što mogu postići mirnim putem i dobrim susedstvom, daleko trajnije, nego li odpatci plena, što im ga moćni zaštitnik dobaci, kad uzme za sebe lavlji deo. Razumljivo je, da je u takvim prilikama i neutralnost Balkana bila gotovo nepoznata reč.

Sada, međutim, kad su se, zaslugom teških iskustava, prilike iz osnova izmenile, pokazalo se, da u očima velikih sila i bogatih udvarača balkanske države imaju daleko veću cenu, kada su složne u odbrani mira i neutralnosti, nego li ranije, kada su, pod uticajem bilo čije propagande, bile pripravne da za te bogate udvarače ginu. Dok ih je ranije jedva ko primećivao, danas čitava svetska štampa već dva meseca piše o konferenciji Balkanskog sporazuma.

Ta pouka može da nam služi i na ponos, naročito nama, u Jugoslaviji, koji smo uvek taj sporazum zagovarali, i čiji veliki vladar, Blaženopochivši Kralj Aleksandar ima najvećih zasluga, da je do tog sporazuma došlo. A konačno i zato, što smo mi najdalje u tom pravcu pošli, jer, za razliku od druga tri člana sporazuma, mi imamo pakt večnog prijateljstva sa Bugarskom te sredene odnose sa prvim našim vanbalkanskim susedom, Mađarskom.

Razumljivo je stoga, što se u čitavom svetu Jugoslaviji pripisuje vodeća uloga na Balkanu i što su u nju uprte oči svijeta naroda. Načelo »Balkan balkanskim narodima« rukovodi našu spoljnu politiku danas, kao i ranije, pa se nadamo da će ono biti branjeno od svih balkanskih naroda i poštivano od svih velikih sila, bliskih i dalekih. To utoliko pre, što obe zaračene strane svečano izjavljuju, da je neutralnost Balkana i u njihovom interesu; a ta neutralnost — neokrnjena ni na kojoj tački, — je najbolji залог, da se današnji rat neće proširiti, i da neće uzeti karakter opšteg požara. Baš zbog tih sredenih veza, na svima stranama, Jugoslavija se nalazi u sretnom položaju da posreduje pri izgladivanju svih nesuglasica na Balkanu i da učini, da se sve ono, što bi moglo da poremeti odnose, odloži za dočinja vremena, kada će u mirnoj atmosferi moći da se nađu trajnija rešenja, nego li danas, kada i najmanja iskra može da dovede u pitanje i mir i budućnost našeg poluostrva. Kod toga smo mi u sretnom položaju da ni od koga ništa ne tražimo i nikome ništa ne dugujemo; a pretenzije koje su i neozbiljne i nepravedne, najodlučnije odbijamo!

Naglašava se, da od sastanka Balkanskog sporazuma u Beogradu ne treba očekivati neke senzacionalne rezultate; i to je dobro, jer su senzacije i bile te, koje su svet dovele u današnje stanje. Ako taj sastanak bude imao za posledicu povećanje izgleda za očuvanje mira i neutralnosti, time je već mnogo učinjeno, — ma koliko da je jugoslovenska javnost i danas mišljenja, da bi upotpunjenje Balkanskog sporazuma, pristupanjem Bugarske, predstavljalo jedno od najefikasnijih sredstava, da se ti ciljevi postignu. Međutim, dok se to ne dogodi, možemo sa zadovoljstvom pozdraviti izjave g. Kioseivanova, da je Bugarska spremna, sa svima svojim susedima da iskreno saraduje na delu mira i da je srdačno prijateljstvo sa Jugoslavijom jedna od osnovica njene spoljne politike.

Sastanak Balkanskog sporazuma u našoj prestonici, pozdravljamo dakle i mi, jugoslovenski Sokoli, sa najlepšim željama! Ma koliko da se na balkanskom poluostrvu susreću mnogi interesi, baš ta suprotnost može da bude elemenat mira, u prilikama kad svaki eventualni napadač znađe, da bi naišao na svestranu reakciju. Međutim, najjaču garanciju predstavlja ipak spremnost i kompaktnost samih balkanskih naroda, kod čega je jugoslovenski narod svestan i svoje uloge i svih opasnosti, i spreman da najodlučnije brani svoj mir i svoju, ničim neokrnjenu nezavisnost!

Knez Namesnik Pavle na čelu Vrhovne inspekcije vojske

Objavljen je ukaz, kojim se propisuje uredba o Vrhovnoj inspekciji vojne sile, koja će biti neposredni organ ministra vojske i mornarice.

Njen je zadatak, da kao vrhovni centralni organ upravlja nastavom u vojsci i mornarici; da se brine za održavanje naučne spreme, na savremenoj visini, kod svih komanda-

nata i ostalih oficira; da prati i pručava naučnu spremu naše vojske i stranih vojnika; da izrađuje sva pravila i propise, koji se odnose na nastavu u vojsci i u vojnim školama, i da upravlja kreditima u nastavničkoj grani.

Na čelu Vrhovne inspekcije vojne sile nalazi se Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik Pavle, u čije ime vodi sve poslove pomoćnik, za činom armijskog generala.

Две соколске жртве за ослобођење

БРАЋА МИШКО ЈОВАНОВИЋ И ВЕЉКО ЧУБРИЛОВИЋ

Сутра, 3 фебруара, завршава се двадесет и пет година од мученичке смрти народних хероја, Мишка Јовановића, Вељка Чубриловића и Данила Илића, који су обешени у Сарајеву од стране аустријских власти, 3 фебруара 1915 године, а били су осуђени на смрт због преноса оружја у Босну, којим је извршен атентат на Францу Фердинанда. Пренос оружја био је организован тако, да су им у томе помогли сељаци из околине

Мишко Јовановић

Дрине, Јаков Миловић, Митар Керовић и Неђо Керовић, који су у затвору у Мелерсдорфу умрли од туберкулозе.

Ма да су тела обешених власти сахраниле на једном осамљеном месту ван Сарајева, мислећи да ће им се приметити сваки траг, преварили су се у рачуну, јер је већ сутрадан на њиховом гробу лежало цвеће захвалног народа... А након ослобођења, 1920 г., њихови су остаци екскумирани и уз највеће почасти положени у заједничку гробницу помрлих учесника сарајевског атентата, на сарајевском гробљу, где су постали правом Ђабом српске омладине и свих Југословена, који сваке године долазе, да се поклоне сенима мученика за ослобођење.

Данас, када цео наш народ треба да се сети мученичке смрти тројице идеалних младина, ми југословенски Соколи мислимо на њих са највећим поносом, јер су двојица од њих били истакнути Соколи: Мишко Јовановић био је старешина соколског друштва у Тузли, а Вељко Чубриловић тајник тога друштва; а доцније оснивач и старешина прве соколске чете, у Прибоју. Надахнути соколским идејама слободe и братства, они су неустрашиво радили за ослобођење свога народа, не жалећи да у темеље будуће Југославије уздају своје младе животе. И увек су признавали да им је баш соколство дало потстрека за рад и за жртве.

У данашњим судбоносним временима, када сваки Југословен треба да је спреман на све жртве, за спас и за очување независности отаџбине, југословенско соколство се, са нарочитим пијететом, клања сенима своје мученичке браће, стављајући их као узор читавом свом чланству и верујући, да је дух херојства и жртве у нашем соколству вечит!

Национална читанка*)

II ЈУГОСЛОВЕНСКА ВЕРСКО-ЦРКВЕНА МИСАО

Ми Југословени имамо две вере: хришћанску и мухамеданску, а две хришћанске цркве: католичку и православну. Имамо, дакле, своје верско-црквено тројство: мухамеданство, православље и католичанство.

До овог нашег тројства дошао је ио туђој, а не по нашој вољи, код чега је пресудну улогу одиграла околност што смо се нашли на домаку ове све три велике организације. Од њега смо видели много зла, али највише због тога што су се њиме служили разни страни империјализми. Данас више не може нико са стране да искоришћава наше верско-црквене разлике у своје империјалистичке циљеве. Него и поред тога, те верско-црквене разлике остају један крупан наш југословенски проблем.

Уклонити то тројство, путем верско-црквеног уједињења, у југословенској идеологији то се питање не поставља. Некада се раније мислило и радило око уједињења две хришћанске цркве, само ни то није потицало од нас, него од других. Ти покушаји нашли су нешто одјека и код нас, али је био преслаб. Како је то чисто унутрашњи проблем две хришћанске цркве, то га југословенска идеологија оставља потпуно по страни. Југословенска идеологија наше верско-црквено тројство прима као историјску чињеницу и с њом се мири. Она у њега не дира, већ узима подједнако за наше и мухамеданство, и православље, и католичанство, захтевајући према свима њима подједнако поштовање. Ово ће бити обрађено под: Верско-црквена неповредливост.

Снага прошлости у нашим верско-црквеним организацијама је још увек велика; оне са собом носе трагове некадашње туђе власти и некадашње верске горљивости. У томе је узрок, да је наше верско-црквено тројство и даље извор понегдега што смета наш народни развој. Да то оно престане бити, потребно је пре свега да код нас завлада пуна верска трпљивост. Ово ће бити обрађено под: Верско-црквена трпљивост.

Некадашње првенство верско-црквене идеје, данас је преотела народна идеја. Национализам је у стању да потпуно уједини људе различитих вера или цркава. Наш југословенски национализам — (брат је мио које вере био) — сила је која нас боље веже, него што нас верско-црквено тројство раздваја. Значај национализма за наш верско-црквени проблем биће обрађен под: Национализам и верско-црквено тројство.

Да наше две вере, хришћанска и мухамеданска, буду у свему безопасне по наше народно-државно јединство и по јединство нашег духа, много ће допринети када наши широки слојеви сазнају њихове основне догме и њихове додирне тачке. Зато је потребно

*) Види „Сок. Гласник“ од 5 јануара.

знати нешто из њихове повести. То ће се знати у: Хришћанство и мухамеданство.

Ово исто важи и за две хришћанске цркве. У свест нашег човека има да продре и да се увережи спознаја, да незнатне црквене разлике нимало не утичу на верску јединственост припадника две хришћанске цркве. То ће се знати у: Католичанство и православље.

На проблем верско-црквени може се гледати као ланк и као клерик, са гледишта народно-државног и верско-црквеног. Став ланка и клерика не може а да се не разликује, али је потребно да се међусобом највише што је могуће приближе. Клерници ће бити вољни да у име свога југословенског национализма нешто попусте у својој конфесионалној ревности. То могу да учине без уштрба по своју религиозност. О овом ће се говорити под: Национализам и конфесионализам нашег клера.

Р. Павић

Слетски одбор за Свесоколски слет г. 1941

Извршни одбор Савеза Сокола К. Ј. изабрао је слетски одбор, који има да води припреме за велики Свесоколски слет, године 1941, у Београду.

На челу слетског одбора налази се, као председник, први заменик Старешине Савеза, Др. В. Белајић, а као потпредседници остали заменици старешине: браћа Др. О. Гавранчић, Др. М. Градојевић, Ј. Смертник и М. Смиљанић. Секретар слетског одбора је Душан Живковић, а благајник Иван Радић.

Прочелник просветног обавештајног одбора је бр. Рад. Грђић. — Прочелник грађевинске секције је бр. Коста Петровић, — прочелник саобраћајног отсека — инжењер бр. Тадија Живковић, — прочелник финансијске секције бр. Михаило Николић, — прочелник стручно-техничког одбора бр. Иван Ковач, — прочелник секције за смештај гостију бр. Чедо Живковић, — прочелник лекарске секције бр. др. М. Феликс, — прочелник за смештај иностраних гостију бр. др. Михаило Градојевић, — прочелник секције за изложбу бр. Миливоје Смиљанић, — прочелник редарствене секције бр. Димитрије Павловић, — прочелник за слетску споменицу бр. Нико Бартуловић, — прочелник музичке секције бр. Седлачек.

Когa је то вредало?!

Rodoljubi iz Tijesna, u šibenskom srezu, postavili su spomenploču, prilikom oslobođenja Tijesna, kada su italijanske okupacione čete napustile varoš i kada je Tijesno pripalo definitivno Jugoslaviji. Natpis na toj ploči je glasio: »Tebi, i u ropstvu vjerni, — Jugoslavijo, — pod vladanjem Nj. V. Kralja Petra I, postavljaju oslobođeni Tješnjani, 1921 godine.«

Ta spomenploča je bila, u noći od 13 decembra 1939 g., — porupana i uništena! Počinitelji »Još nisu propađeni...«

Такмичимо се у разбору, а не у инату!

О томе шта и како пишу „Хрватски Народ“, „Хрватска Страна“, „Хрватски Гласник“ итд., наведено је у „Соколском Гласнику“ већ толико примера, да је читав здрава југословенска јавност, и код Срба и код Хрвата, на чисту са тиме, да тај тон, не само што не одговара атмосфери споразума, него је од највеће штете и за Хрвате и за Србе, а за Југославију поготово.

Међутим, — шта да се ради?... Најправилније би, наравно било, када би се са разумне хрватске стране повела борба против тога зла, а у првом реду са стране штампе ХСС, поготово „Хрватског Дневника“. Међутим, сем „Нове Ријечи“, „Вараждинских Новости“ и још по неког листа, који је ближи самосталцима, него ли ХСС, а који жигашу такво писање франковаца и клерикалаца, у правим листовима ХСС смо далеко ређе наишли на по неку примедбу у том правцу, него ли што смо нашли и тамо прокријумчарених упуљивака из франковачке кухиње. Побољшава се, додуше, и то, али веома спорим темпом, док тровачи сеју напротив своје производе неограниченом слободом, — све до најновијег времена, кад је цензура, која је у Бановини Хрватској шарала само југословенске листове, почела да забрањује и „Хрватски народ“ итд.

Реакција на те појаве на хрватској страни (сем код листова југословенски оријентисаних!) није дакле онаква какву бисмо је желели, — бар још увек не, — па је разумљиво да Србима то мора да буде криво. Али, ту се и опет поставља питање, — шта да се ради?... Зар да се одговара истом мером?

Треба признати, да водећи српски листови нису никада ни помислили на то, и сматрамо да су врло добро урадили, не само за југословенство, него и за српство. Да су то учинили, могли би додуше да даду нервима на вољу, али практички резултат за српство, зар би био некакав?... И коначно, — зар није недавно г. Слободан Јовановић, и поред свег наглашавања бриге за српство, одлучно подвукао, да Срби морају да воде бригу и о Југославији, као целини, без обзира на било какве појаве код Хрвата? А то значи све друго, него ли одговарати истом мером!

Повод да ово кажем, даје су ми неке појаве, као н. пр. „Српски борац“ у Београду, или неки написи у једном српском листу у

Бановини Хрватској. Не сумњам ни часка, да су намере редакције тог листа добре и да је њој заиста до југословенства, али не верујем да ће се за југословенство ма шта учинити, а још мање да ће се смирење постићи, ако се о Хрватима говори, да им је вековно ропство убило песмема народни дух, да би били потпуно нестали са лица земље, да их нису Срби ослободили итд. Јер, ма колико да се несме порицати пресудна улога Србије у ослобођењу од Аустро-Угарске, сигурно је да су Хрвати и својом националном борбом у тој држави показали да се никако не дају ни германизирати, ни мађаризирати ни италијанизирати, па да су у том погледу ишли увек на боље, а не на горе. А има толики број знаменитих догађаја који показују, да народни дух код Хрвата није био никада убијен, већ обротно!

Знамо шта ће нам се казати: — А то, што пише „Хрв. Гласник“, или „Хрв. Народ“, — зар то није далеко горе?... Само, то није никакво оправдање! Листови о којима је реч, одавно су већ код свесних Југословена изгубили сваку цену, па чему да се и добри гурају у то друштво? И шта може, коначно, тиме да се постигне? Или тиме, што се пренесе чланци из једне, давно заборављене књиге, а која доказује, да су и сви они Хрвати, који су за време рата радили против Аустрије, били зли људи и мрзители Срба?! Јер ако је тако, т.ј. ако међу Хрватима није уопште било Југословена (што је, наравно, неистина!) — шта онда можемо да очекујемо од тог југословенства, и зашто да га се сви не одричемо?

Оно што налазимо у „Српском борцу“, међутим је далеко горе. Тај лист и није испуњен другим, него ли доказивањем, да Хрвата готово и нема, да Хрвати немају никакве културе, никаквих традиција, никаквих споменика итд., да су само робовали, да до пре 50 година њихова интелигенција није ни знала хрватски, итд. Казаће нам се, и опет, да у „Хрв. Народу“, или у фамозној „Хрв. Свијести“ има и горих ствари, да се тамо са најгорим увредама говори о ћирици и о српству, али тврдно и опет, — све то не оправдава да се тако чини и на српској страни.

Не кажемо да на српској страни не треба гледати ствари онакве какве су; али не зато да се погоршају, већ да им се нађе лек и да се поправе. Казаће се, — не

можемо ми ваљда поучавати Хрвате, али ни то није тачно. Јер, кад се на српској страни покаже, да се преко неукуности прелази са презиром, постићиће се три циља: Моћи ћемо да се поносимо, да ни у најтежој психози нисмо подлегли вулгарностима; — даће се лекција штеточинама код Хрвата, која ће ипак постепено деловати (као и задовољштина многобројним Хрватима, који нису штеточине!); — и одузеће се франкофуртимашима могућност да, на нападају, одговарају још горим крв у Југославију. А то је једини њихов циљ и једини задатак, због кога их господари употребљавају...

Морамо признати, да нама, као Југословенима, никако не иде у главу, да има нешто здрава у томе, што се сада поново размахала сва та кампања око толиких наших спорова, који су спорови само онда, ако се гледају злом вољом и инатом, и ако се извуку из благородне атмосфере југословенског народног јединства. Не кажемо, да не треба и спорове међу најближима извести на чистаг, али са добром вољом и са тактом. Али код нас се ради обротно, — измишљају се и спорови којих нема, — само да се може казати зла реч, или да се даде срби на вољу.*

Међутим, ако Срби треба да послушају речи г. Сл. Јовановића, па да никад не сметну с ума, да треба да воде бригу и о Југославији, као целини, био би ред да ту бригу почну већ једном да воде бар они одговорни у Бановини Хрватској, као н. пр., г. Крљевић. Јер кад би ту бригу водно, онда неби могао да извали неукуности, које је казао н. пр. на недавној скупштини у Сплиту, а које гласе:

„Ви сви знате ко је био последњи година овдје код нас Југословен, ко је био Југословен у Загребу? Плаћеници, издајници, вели један глас. „Лакташи“, вели други глас. Можда је за гдје којега од њих и преоштро, што је рече-но сада, али једно је сигурно, да су сви ти били, на овај или онај начин, изабљивачи хрватског народа. И ко је био такав, ко је то чинио, с њиме се мора обрачунавати. Таквим нема мјеста у једном поштеном друштву...“

Г. Др. Крљевић зна добро да је све то лаж и да ће ти Југословени бити опет они, који ће и Бановину Хрватску бранити, ако јој

Studentski Sokolski klubovi

Iz krugova studenata beogradskog Univerziteta, koji su članovi raznih sokolskih društava u Beogradu, potekla je akcija, da se na beogradskom Univerzitetu osnuje Sokolski studentski klub. Cilj toga kluba je, da poveže Sokole studente, koji su začlanjeni u nekome od 12 sokolskih društava u Beogradu, da privuče u svoju sredinu i da zainteresuje za sokolski rad sve one studente, koji su ranije bili članovi sokolskih društava u unutrašnjosti; a naročito da okuplja studente, koji u prvoj godini dolaze na univerzitet, da im daje uputstva u koja sokolska društva da se začlane, kada mogu da pohađaju vežbe, kako mogu da učestvuju u prosvetnom radu itd. Sem toga je cilj kluba, da u svom krugu raspravlja o svim nacionalnim, socijalnim, prosvetnim, telovežbenim i ostalim pitanjima, koji su u vezi sa studentstvom i sa sokolstvom, te da u svakom pogledu pomaže svoje članove. Posve je prirodno, da se klub neće zanimati nikakvim političko-partijskim radom i da njegovi članovi mogu da budu svi studenti, bez razlike, koji su članovi nekog sokolskog društva u Beogradu, i koji ispunjaju svoje sokolske dužnosti.

Izvršni odbor Saveza Sokola K. J. je, na sednici od 29 januara, sa zadovoljstvom uzeo na znanje ovu zaista plemenitu pobudu studenata Sokola, pa je u načelu odobrio da se takav klub osnuje i da se slični klubovi mogu osnovati na drugim univerzitetima, a u dogovoru sa odnosnim župama. Izvršni odbor se nada, da će na taj način sokolstvo naći novih i odličnih snaga među našom univerzitetskom omladinom, te da će ti mladi intelektualci dati novog zamaha sokolskom radu, ne samo tamo gde su na studijama, nego — što je daleko važnije, — i u svojim zavičajnim jedinicama, i docnije, u mestima u kojima, kao gotovi ljudi budu zaposleni.

запрети опасност, док ће многи, који су му аплаудирали, кокетирати са страним апетитима. Као што зна и то, да су ти Југословени страдали за хрватску слободу под Аустријом, док су многи који су сада са њиме, били аустријски и италијански оријентисани. А што је најнеукуностије, г. Др. Крљевић је избацио клевету, а кад су неки југословенски листови покушали да се одбране, били су забрањени! И чему се онда викало на неке „воље“?

П. М.

Štrosmajerov dan

U nedelju, 4 februara, slavi se dan velikog narodnog biskupa, apostola jugoslovenske misli i propovednika narodnog jedinstva svih Južnih Slovena, Josipa Jurja Štrosmajera.

Kult Štrosmajera treba u današnjim danima da je u našem sokolstvu jači nego ikada, baš zato što sa tolikih strana hoće da se uništi Štrosmajerovo delo i da se zamračaj njegov imena. Međutim, sve je to prolazno. Kao što nema te sile, koja će iz Jugoslavenske Akademije, ili iz drugih dela velikog biskupa, moći trajno da isključi Štrosmajerov duh, tako nema tih šikanacija, koje bi mogle iz našeg naroda za dulje vreme da udalje onu misao, koja nam je dala slobodu i koja je dovela do stvaranja ovako velike i snažne države. Zato jugoslovensko sokolstvo veruje u Štrosmajerov duh više nego ikada, i ostaje verno njegovom amanetu!

Radio predavanje br. Rad. Grđića

U nedelju, 4 februara, u okviru nacionalnog časa, održaće predavanje, glavni sekretar Saveza Sokola, Radmilo Grđić, naš poznati radnik i publicist.

U svome predavanju izneće br. Grđić program rada Uprave Saveza Sokola, sa uputstvima za završne radove u Petrovoj petoletnici i za rad u smislu važnijih odluka Izvršnog odbora. Preporuča se svoj braći da čuju ovo predavanje!

Zabavno veče društva Beograd Matica

U korist socijalnog fonda Sokolske župe Beograd, a za održavanje kuhinje, u kojoj se hrane braća iz Banovine Hrvatske, održaće sokolsko društvo Beograd-Matica u sokolskom domu »Kralja Aleksandra I«, Deligradska ul. 27, — zabavno veče.

Veče će se održati u nedelju, 4 februara, u 21 čas. U programu sudeluju članovi Narodnog pozorišta u Beogradu.

Prijave za ovo zabavno veče, odnosno večeru, primaju se 1 i 2 februara, od 18 do 20 časova, preko telefona broj 25-1-54. Cena večeri je 15 din. Posle večere sokolsko veselje.

Iz Načelstva SSKJ

Opšti savezni tečaj za članice odgoda se, od 8 februara, na 12, tj. tečaj traje od 12 do 24 o. m., što se stavlja prijavljenim do znanja.

Ламартинов „Пут на Исток“ и пролаз кроз Србију

(Свршетак)

Видовити песник-државник збиља се у Француској народној скупштини, у коју је био изабран још док је био на путу, борио за нашу слободу. У свом првом говору, почетком јануара 1834, он излаже своју источну политику. Устајући против расточене Турске, од које је остала само сенка, њена престоница, он хвали Србију и кнеза Милоша, и предлаже да отоманско царство наследе хришћанске државе које га сачињавају и које су достојне слободе...

Осетивши на самом извору чар наше народне поезије, он се заинтересовао за њу и поближе је упознао у преводу Елизе Војар (1834). За наше народно песništvo Ламартин на једном месту каже да „осећања природе премашају све што изум књижевно образованих народа може да позајми уметности. Само у Библији и код Омара има таквих страница“...

„Историја тог народа, вели он, писана је само у народним стиховима, као све прве историје витешких народа... Словенско дете учи да чита у тим дирљивим причама витешке подвиге својих отаца, и име

ослободиоца Србије налази се упећано у његовим првим успоменама. Народ задовојен овим млеком, не може више никад постати роб...“

У доцнија издања свог „Пута на Исток“ Ламартин је унео неколико наших народних песама, свакако из поменутог превода Војарове. Ту иновацију Ламартин пропраћа овим речима:

„Наши читаоци биће нам захвални што их упознајемо са овом јуначком књижевношћу. То је витешка поезија која опева са пиштољем у руци и ногом у узенгији, љубав и рат, крв и лепоту, црнооке девојке и побијене Турке. Њена је особина љупкост у снази, и наслада у смрти. Ако би требало наћи за ове песме какву аналогију или какву слику, ја бих их упоредио са источњачким сабљама, скованим у Дамаску, чија оштрица одрубљује главе а нов блиста као огледало.“

Ова Ламартинова славопојка нашој народној поезији није једина. Имали смо прилике да чујемо и од других културних претставника просвећених народа сличне похвале нашем народном песничству. Други нам кажу да је то највеће народно благо које имамо само и једино

Ми; други нас уверавају да је то оно баснословно богатство цара Радована; довикују нам да нам није потребна Илијада ни Одисејада кад имамо „Старца Вујадина“ и „Омера и Мериму“, а ми? —

„По милости Божијој деца овога столећа“ женирамо се те своје светиње и одбацујемо то благо као сувише просто и застарело. Наше домове не красе више томови Вукових песама! А ако је и била која збирка, требало ју је однети на таван, да се на њено место стави „Забавна библиотека“, „Модерна библиотека“, „Голциаве приче“ и друге сличне књиге повезане, разумне се, у платно одговарајуће боје...

Ламартин је још на једном месту сачувао успомену на нашу народну поезију. Он је у своје познато дело „Пад једног Анђела“ унео један мотив из наше народне песме „Зидање Скадра“ — мотив који није искључиво наш, већ је познат од најстаријих времена у свим европским књижевностима — мотив узвиђања живог бића у темеље града, моста, куле и сличног, да зли дуси не би грађевину разорили. Али све говори у прилог да је мотив о узиданој мајци Ламартин узео баш из наше песме, јер се до ситуација подудара.

Предмет наше песме је довољно познат: Кад су младу Гојковицу узидали до појаса, она — каже песма — „љуту писну како љута гуја“, па замоли своје девере да јој се смилостиве. Но ова молба, као и молба мужу, остала је безуспешна. Тада се она обрати Раду немару:

„Богом брата, Раде немаре,
Остави ми прозор на дојкама,
Истури ми моје бијеле дојке,
Када дође мој нејаки Јово,
Када дође, да подоји дојке!“

За тим га још моли да јој остави „прозор на очима“, да гледа ка двору кад јој доноси и односе сина.

Радња Ламартинова епа дешава се пре потопа. Млада Даида из Фаировог лутајућег племена остала је, заспавши, у пустињи иза свог племена. Бог одреди анђела Кедра да бдије над тим девојчетом. Кедр се диви лепоти тог земаљског чеда и воли је у толикој мери да се одриче божанске природне и небеса и решава да дели судбину са њом.

Фаирово племе осудило је Данду због те њене грешне љубави са Кедром на страховиту смрт: да буде затворена у „кули глади“. Око кривца, осушењог на овакву смрт, племе би са свих страна подигло зидове од камена; у њој би осуше-

ник имао да сконча без воде и хране. Пресуда над Дандом извршава се одмах и свак узима камен да би учествовао у вршењу правде. Око Даиде нагомилала се камење, ред по ред. Кад је зид око ње нарастао „браћи до појаса“, она са криком смртника, као човек кога гуја у сну уједе, скаче и моли жене — мајке да јој услише последњу молбу:

„Ох, стојте! Станите за часак, пре него
Што довршите тај споменик кобини!
Мајко! сестре! браћо племена мој!
Смилијте се на мој последњи
уздах:

Оставите узан прозор на овој кули,
Не зато да би у моју ноћ ушао кој
зрачак,
Ја се стидим сунца и светлости
гнушам!

Већ да бих, ако не умрем прва,
Могла још гледати и подојити
Своја чеда која ће ми, на вашим
рукама, доходити у походе;
Да им моје млеко успори смртни
час,

И да живе бар док не умрем и ја!“
Sachute d'un Auge, p. 79

И поред извесне разлике, — у нашој народној песми Гојковица је узидана да би се могао подићи град; Код Ламартина Даидино страдање је испаштање сопствене кри-

„Vojnički karakter“ i „zaštita“ H. S. Zaštite!

Vrhovni zapovednik Hrvatske seljačke zaštite i bivši narodni poslanik, Đuka Kemfelja, izdao je, sa datumom »mjeseca prosinca 1939.« okružnicu, upućenu »svima rejonskim nadzornicima i kotarskim zapovjednicima HSZ, i svima podzapovjednicima i stanicama na znanje 27 reiona.«

U okružnici se kaže, da se u narodnim redovima mora podići disciplina, i stoga vrhovni zapovednik Đuka Kemfelja »izdaje ovu zapovijed. U »zapovijedi« se navode razne dužnosti, a onda se kaže doslovce:

»7.) U nekim krajevima Seljačka zaštita poduzima na svoju ruku premetačine, pa i zabrane oružja itd. Stim u vezi upozoravam na slijedeće: Vec u prijašnjim zapovijedima, a posebice u onoj od mjeseca prosinca o. g., određeno je u tački 4, na što sve mora HSZ paziti:

Prva zadaća Hrv. selj. zaštite je, da u svome mjestu vodi strogi nadzor o nepoznatim licima, koja dolaze u selo i nad svima sumnjivim osobama, koje su u selu. Ako bi ko nepoznat dolazio u selo, treba ustanoviti, kome dolazi i zašto, ne donaha li kakovu protivhrvatsku i protunardnu štampu, ne širi li kojekakove tuđe ideje i lažne vijesti, ili čak pravi kakove planove za pljačku. Takove treba onemogućiti.

To vrijedi za sve sumnjive političke sastanke, na kojima se mora još izbatinati sazivače i govornike.

8.) U vrlo hitnim slučajevima, može HSZ, ako bude zatraženo, od vremena do vremena suradivati i sa žandarima; ali se ta suradnja ne smije izroditi u neko prijateljstvo s njima, jer među njima imade još uvijek veliki broj naših protivnika, koji žele pomutiti našu slogu, bilo navesti HSZ na kakvo drugo zlo.«

Ovome ultrafašizmu i batinaštvu ne treba komentara... Nekada se Rim molio Bogu da ga oslobodi Pretorijanaca, i neće proći dugo pa će hrvatska javnost moliti Boga da je oslobodi i zaštititi od ovakve — Zaštite...

*

Ova i ovakva Zaštita hoće, međutim, da uzme karakter vojske i da se upoređuje sa pravom vojskom. Tako je n. pr. osnovana nedavno i »Casnička škola Hrvatske seljačke zaštite« u Zagrebu, o kojoj u »Jutarnjem listu« čitamo, da, kao i čitava Zaštita, »ima potpuno vojnički karakter«, da »zapovjednici bataljuna i satnija i nadzornici kotareva i rajona, imaju pukovnički i generalski

vice — glavni motiv je u oba slučaja isti. I ova činjenica jasno сведочи o jakom utisku koji je naša epopeja ostavila na Lамартина.

U domovinu se vratilo preobražen, sa novim socijalnim i filozofskim idejama. On bođe sada схвата развој људског друштва и морала. Привржен идеалу напретка, слободних и демократских реформа, Ламартин се осећа позван да изврши једну мисију.

У Скупштини он одмах заузима видно место: »независни конзервативац«, он »заседава на таваници«, изнад страначких трвења; »шеф странке чији је једини члан«, он се ослања само на народну савест. У својим пламеним беседама, које су му донеле велику популарност у Француској и у Европи, Ламартин је бранио универзитетску аутономију и слободу штампе, борио се за укидање робовања и смртне казне...

Не чудите се, што ћете на крају чути да је овај богом надарени песник и пророк, родољуб и човекољуб, обасјан и замрачен љубављу у младости, овечан националном славом у зрелим годинама, у старости доживео велику беду. Да би одужио свој дуг од пет милиона франака — а тај је дуг последица

rang« itd. A govoreći na jednom zboru u Bjelovaru, 29 januara, bivši narodni poslanik, Toma Baburić, je kazao, da su se »beogradska gospoda mogla uvjeriti u Zagrebu, da je Hrvatska seljačka zaštita jaka i bolje organizirana, nego njihova vojska«.

Znaju li uopšte ova gospoda šta rade i šta govore? I kakva je to uopšte podela na »njihovu vojsku«, t. j. vojsku »beogradske gospode«, koja su došla u Zagreb, prilikom posete Kneza Namesnika Pavla, i na vojsku »Hrvatske seljačke zaštite«, koja »ima potpuno vojnički karakter«, i koja je tobož »bolje organizirana« nego ta beogradska vojska? I šta to znači, kada se jedna čisto privatna organizacija, i još takva, koja izdaje naredbe o batinaњу političkih protivnika i koja se bavi napadajima na privatnu svojinu drugih udruženja, ističe kao »bolja« od redovne državne vojske? I nema li Jugoslavija jednu vojsku, koja nije ni »naša«, ni »vaša« ni »njihova«, nego zajednička, jer se u njoj nalaze sinovi Srba, Hrvata i Slovenaca, i jer je ona istom legendarnom hrabrošću spremna da brani nezavisnost svakog pedlja hrvatske zemlje, jednako kao i srpske? I kad se već, na žalost, ne biraju reči i ne promišlja se šta će se kazati, dok se govori o političkim i nacionalnim stvarima, — zar ne bi to trebalo činiti bar onda, kada se govori o stvarima vojske, a naročito u današnjim mutnim vremenima?!

Sednica Plenuma Savezne Uprave

Izvršni odbor Saveza S. K. J. je zaključio, da se sednica Plenuma Uprave Saveza Sokola K. J. sazove za 2 i 3 marta u Beogradu. Tom prilikom će se, između ostalih važnih pitanja, raspravljati i o saveznom budžetu.

Upozoravaju se stoga sokolske župe, da za taj datum ne zakazuju župske skupštine, pošto starešine župa moraju prisustvovati na sednici plenuma.

Umro otac Gavrila Principa

Dana 28 januara preminuo je u svom rodnom selu, Bosanskom Grahovu, otac našeg nacionalnog mučenika, Gavrila Principa, Petar Princip. Pokojni Gavrilov otac bio je valjan čovek i čestit rodoljub, koji je svu svoju brojnu porodicu odgojio u nacionalnom duhu, što se najbolje vidi iz nezaboravne žrtve, što ju je za naše nacionalno oslobođenje, prione njegov sin, Gavrilo.

Neka je slava Petru Principu!

његоve darežljivosti, on sam sebe осуђује на праву књижевну робију: издаје читаву библиотеку најразноврснијих књига — низ листова, часописа, историја, непознати, популарних прича — али све то није довољно; Ламартин продаје своје пољско добро Сен Поен, а затим и кољевку свог детињства, свој драги Мији.

Тек 1867 Скупштина му изгласава награду. Али борац је већ био неарден и умире крајем фебруара 1867 год.

Треба да смо горди што нас је пре више од једног века заволео и нашу будућност предосећао један овако велики дух.

Својом дубоком љубављу за наш народ и оном искреном вером у нашу сјајну будућност, Ламартин је стекао право на нашу љубав и а нашу вечну захвалност. Он је пре више од сто година био борац за нашу националну слободу, пророк потпуног југословенског уједињења, и, у исти мах, претеча оног француско-српског пријатељства које ће се, за тим, у трагичним часовима рата, запечатити крвљу на заједничким огранцима.

Рајко Бокић

Iz slovenskog sveta

POLJACI U INOZEMSTVU

Zvanično se javlja iz Londona, da se u Engleskoj vazduhoplovnoj službi nalazi već 800 poljskih avijatičara, koji imaju naročite poljske nacionalne znakove, i koji će uskoro stupiti u akciju.

Poljska vlada u Francuskoj dala je 30 januara izjavu, u kojoj tvrdi, da je 18.000 uglednih Poljaka, nacionalnih i političkih vođa različitih grupa, bilo osuđeno na smrt u okupiranom području od strane nemačkih vlasti i streljano. Izjava tvrdi dalje, da Nemci idu za tim, da unište sve Poljake u krajevima prisajedinjenim Nemačkoj, te da su zatvoreni mnogi ugledni intelektualci i naučnici. Jedan od njih, prof. Sjedički, umro je u koncentracionom logoru.

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Kao što smo u prošlom broju javili, iz Češko-moravskog Protektorata je pobjegao bivši ministar socijalne politike i direktor za određivanje cena u Protektoratu, Jaromir Nečas i već se nalazi u Parizu, gde saraduje sa Češkoslovačkim narodnim odborom. DNB javlja da je nakon toga predsednik Protektorata, Dr. Haha, smenio sa dužnosti g. Nečasa, dok je za novog direktora cena postavljeno Nemač, Bušel. Istovremeno se javlja, da je Dr. Haha smenio i ministra poljoprivrede Fajerabenda, za kojega se kaže, da je također prebegao. U inozemstvu se tvrdi da je bekstvo ove dvojice vrlo teško palo Nemcima, koji su u poslednje vreme uveravali da se prilike u Protektoratu sređuju, pogotovo zato što su Nečasa smatrali toliko pouzdanim, da su želeli da zamene predsednika vlade, Elijaša. Strani listovi pišu da se zbog svega toga spremaju represalije, te da poznati vođa sudetskih Nemača, državni sekretar Dr. Frank, traži, da se oštro istupi protiv vlade Protektorata, pošto ovaj slučaj pokazuje, da ona igra dvostruku igru. Strani listovi dovode sa time u vezu i vesti o koncentraciji jurišnih trupa u Pragu, a mala grupica čeških fašista oko »Vlajke« se nada, da bi mogla preuzeti vlast. U jednom od poslednjih brojeva »Vlajke« je objavljena denuncija protiv izvesnih praških pozorišta, u kojoj se optužuju, da su prilikom dečijih predstava delila deci knjige, sa člancima o Masaryku i Benešu. Zanimljivo je, da češkoj štampi u Protektoratu nije bilo dozvoljeno, da javi o bekstvu Nečasa i Fajerabenda.

Prošlih dana je objavljena naredba protektora von Najrata, prema kojoj sva mesta u Češkoj i Moravskoj moraju imati i nemačka imena, a automobili u Pragu su dobili nalog, da moraju imati najpre nemačke, a onda češke napise. Nemački listovi napadaju oštro plemstvo u Protektoratu, što se u tolikom broju izjavilo za češku narodnost, ma da mnogi od njih imaju nemačka imena. — U Brnu se sprema veliki proces protiv profesora univerziteta, Helferta, koji je optužen zbog veleizdajstva.

»Češkoslovensky Boj« (Pariz), od 26 januara, piše, da su češke šume u Beskidima, Krkonošama i na Šumavi u opasnosti da se posvema unište, zato što se bez ikakvog obzira seku i upotrebljavaju za strateške svrhe u Nemačkoj. Ekonomska situacija u Protektoratu je svaki dan teža. Naročito je težak udarac bio za Čehe odnos marke prema kruni, u omeru 1:10. Na taj način su, pomoću besцених инфлационих марака, Nemci kupili velike zalihе, a bio je konfiskovan i sav državni imetak, sve državne šume i imanja itd. Naročita nemačka komisija obilazi kuće u Pragu i rekvirira najlepše zgrade za nemačke državne potrebe, pa ih onda, uz najjeftiniju cenu, daje Nemcima. U glavnim praškim kafanama je Gestapo uredio svoju službu, koja nastoji da dozna sve što češki gosti govore. Na taj način je, u poslednje vreme, došlo do novih optuženja, među kojima se nalaze i urednik Herben od »Lidovih Novina« te Louda

od »Narodni politike«. Stanovništvo svih opština u okolini Milovice došlo je nalog, da se spremi za evakuaciju, pošto je taj kraj određen za vojničke svrhe. Misli se, međutim, da će se tu naseliti Nemci koji su repatriirani iz Poljske. Pošto su ostale strane novine u Protektoratu zabranjene, Česi su počeli da kupuju italijanske i neke jugoslovenske novine, ali nemačkim vlastima je i to neprijatno, pošto se i na taj način doznaju vesti iz inozemstva, pa nastoje da to onemoguće.

»United Press« javlja iz Praga, da je 9 januara došlo tamo do novih teških incidenata. Nacionalistički juristi će se prirediti na Vaclavskim Namjestima paradu, a pošto Česi koji su prolazili trgovom, nisu hteli da pozdrave nemačke čete, došlo je do žestokog sukoba i demonstracija, kojim prilikom su uapšena 24 Čeha. — Isti list javlja, da je uapšen i bivši kancelar republike, Dr. Samal, jedna od najuglednijih političkih i kulturnih ličnosti Češke, koji je za vreme prošlog rata bio šef revolucionarne akcije u Češkoj. Ma da je Dr. Samal 74 godine star, Nemci mu prigovaraju da je stvarao tajnu organizaciju.

Agencija Avaz javlja, da je nemačka vlada već obavestila sve balkanske države o carinskoj uniji Češko-moravskog Protektorata sa Rajhom, zbog čega će svi trgovački ugovori sa Protektoratom, od 1 aprila, izgubiti vrednost.

Nedavno je prebegao u Francusku bivši čehoslovački general Najman, i još 20 viših oficira.

PLAN O JEDNOM »SLOVENSKOM BLOKU«

Strani listovi doznaju, da se iz Berlina pravi pritisak na predsednika Češko-moravskog protektorata, Dr. Haha, da bi pošao u Berlin na pregovore o stvaranju neke vrsti bloka slovenskih država pod protektoratom Nemačke. Prema tom planu trebao bi današnji Protektorat da dobije još neke teritorije, koji su većinom češki i da se oglasi za nezavisnu republiku, po uzoru Slovačke, a nešto slično bi se učinilo i sa Poljskom. Prema tome bi se blok sastojao iz Poljske, Slovačke i Češke, koje bi sve imale državne pretsednike, a nalazile bi se pod protektoratom Berlina. Sve tri države bi trebale, u znak solidarnosti, da oglase rat Engleskoj i Francuskoj. Međutim se uverava da Dr. Haha nije hteo da ode u Berlin.

UGLEDNI SLOVAK PREBEGAO

Iz Slovačke je prebegao visoki katolički sveštenik, kanonik Mahaček, koji je sve do nedavno bio generalni sekretar Hlinkine slovačke stranke i desna ruka sadašnjeg predsednika slovačke republike, Dr. Tisa. Kanonik Mahaček je, zbog toga što se protivio držanju Nemaca u Slovačkoj, bio osuđen na 40 dana zatvora i lišen svih položaja, ali kad je izišao iz zatvora, narod ga je sa najvećim oduševljenjem dočekao i omogućio mu da prebegne u inozemstvo. Kanonik Mahaček se sada nalazi u Parizu gde saraduje sa Dr. Benešom i Čehoslovačkim odborom, a u poslednjem broju »Češkoslovenskog Boja« piše članak o predsedniku slovačke vlade, Dr. Tuki, u kome iznosi, da je Dr. Tuka čitavog života bio Madžaron i da je sada u službi tudina.

Za „Sokolski Glasnik“!

Ne takmiče se u širenju »Sokolskog Glasnika« samo društva kao ono u Velikoj Kikindi, koga smo naveli u prošlom broju, nego na tom plemenitom poslu rade i društva u takvim krajevima, u kojima su prilike za sokolstvo nepovoljne.

Tako nam n. pr. Sokolska župa Bjelovar javlja, da je našla još 17 novih pretplatnika za »Sokolski Glasnik« i da je ubrala za njih pretplatu.

Ovo treba da posluži kao primer naročito našoj braći u Banovini Hrvatskoj, baš zato što je »Sokolski Glasnik« njihov najodaniji prijatelj i što će u čitanju »Sokolskog Glasnika« naći oštetu za ostala rodoljubiva nastojanja, u kojima su sprečavani.

Širite, dakle, »Sokolski Glasnik« i šaljite pretplatu!

Promene u časopisu „Soko“ i izdanje „Prednjačkog zbornika“

Poslednji broj »Sokola«, mesečnog časopisa za sokolski život i rad, koga izdaje Savez Sokola K. J. javlja, da su, počevši od prvog januara, u izdavanju tog našeg uglednog i vrlo potrebnog saveznog časopisa, učinjene izvesne reforme.

Kao što je poznato, časopis »Soko« je prošle godine nastao fuzijom »Sokolske prosvete«, »Sokola« i »Sokolića«, pa je tako postao zajednički organ za prosvetna pitanja, za telovežbu i za naraštaj. On će ostati i dalje takav, samo su izvršene neke manje promene, u cilju da se ta fuzija još jače provede; da se još više poveća interes tehničara za prosvetna pitanja, i prosvetara za tehnička, a da se časopis oslobodi čisto vežbovnog ili novinskog materijala, koji ima direktnog interesa samo za tehničke stručnjake, ili spada u »S. Glasnik«.

Zbog svega toga, časopis više neće imati zasebnih rubrika, prosvetne i telovežbene, i zasebnog glavnog dela, nego su članci slobodno raspoređeni, po njihovoj apsolutnoj važnosti, bez obzira da li se odnose na duhovna ili ideološka pitanja na prosvetu, telovežbu itd. U »Sokolu« se objavljuju i dalje svi načelni i stručni članci iz područja telovežbe, pa zato on ima i dalje za vežbače istu važnost kao i ranije, a čisto vežbovni materijal i građa za vežbe, objavljiivaće se napose u vrlo jeftinom izdanju, u naročitom zborniku, koji će se zvati »Prednjački zbornik« i koji će, uz minimalnu pretplatu, početi da izlazi skori dana.

»Prednjački zbornik« će uredivati bivši načelnik Saveza S. K. J., brat Dr. A. Pihler, koji je i član redakcije »Sokola« za tehnička pitanja.

Časopis »Soko« će i dalje posvećivati deo svog opsega sokolskom naraštaju, i nosi će naziv »Naraštajska strana«.

Савет националних организација

Савет патриотских, ратничких и витешких организација образован је ових дана, и у њег су ушли: Савет Сокола К. Ј. Удружење резервних официра и ратника; Коло српских сестара; Београдско женско друштво; Савет ратних добровољаца; Јадранска стража; Српски културни клуб; Југословенски културни клуб; Удружење „Народна свест“; Београдска трговачка омладина; Удружење пензионисаних официра и војних чиновника; Удружење ратних инвалида; Удружење ратника сликара и вајара из 1912—1918. г.; Савет емиграната из Истре; Удружење носилаца ордена Карађорђевог звезде са мачевима; Удружење носилаца ордена Белог орла са мачевима; Друштво Светог Саве.

Савет је себи ставио у задатак: јачање одбрамбеног духа нашег народа у свима правцима.

Канцеларија Савета се налази привремено на Престолонаследниковом тргу бр. 5 (мезанин). На ову адресу треба слати сву пошту за „Секретаријат савета патриотских, ратничких и витешких организација“, телефон секретара 30490.

Godišnje skupštine naših jedinica

»Redovne godišnje skupštine sokolskih društava daju potstrek za mnoge dobre preduhvate i za ispravke mnogih grešaka; ali samo onda, ako se predloži na tim skupštinama ne čine i ne odbacuju zbog partijskih, ili ličnih strasti ili interesa. Bratska misao treba da tim debatama dade punu stvarnost, a time i razumnost, i korisnost. Prigovor može također da se učini, na način koji ne vredi. Pa kad se na taj način stvore odluke, onda će ih svi sa mnogo volje vršiti, i celina će imati koristi. Niko nije nepogrešiv, pa tako ni ti, koji prigovaraš drugima zbog grešaka. A ti, kome je prigovor učinjen, promisli da li ga ipak nisi delimično zaslužio. Ne valja biti previše osetljiv, ali ni bez potrebe uvredljiv. Mnoga sokolska jedinica je, usled takovih nepromišljenih debata, izgubila najiskrenije i najpredanije sile, i lišila se sigurnih uspeha.«

Miroslav Tirš (»Hesla sokolska«)

Sokolsko društvo Beograd I održalo je godišnju skupštinu 27. o. m., na kojoj je konstatovano uspešan rad društva u svima pravcima. Održano je, pored ostalog, 16 predavanja, 3 debatne večeri, 60 govora pred vrstom, javni nastupi u Boleću, kermes, razne druge priredbe, a u Sofiju je pošlo 106 pripadnika. Napose je agilan bio naraštajski otesek, koji je održao 14 posela i 2 velike zabave. Delegat župe, br. M. Mitrović, pozdravio je prisutne, posle čega je izabrana nova uprava na čelu sa dosadašnjim starešinom br. Dr. Miloradom Feliksom, pukovnikom. Zamenici starešine su Franjo Galijan i U. Vlahović, načelnik S. Radovanović, načelnica Ž. Marković, tajnik V. Rašić, prosvetar T. Ilić, itd.

Glavna godišnja skupština sokolskog društva Zagreb 3, koja je održana 21. ov. mes., očekivala se sa interesom, posle svih događaja u Banovini Hrvatskoj. Skupština je sve ugodno iznenadila, jer je dvorana bila ispunjena do poslednjeg mesta. Deset je godina kako društvo radi, pa je prebrodilo sve poteškoće. Danas je to sredeno društvo, koje raspolaže sa svim potrebnim inventarom, te izdržava prostorije i brojne oteke prihoda članstva i priredbi. Društvena imovina se povećala, članstvo je neznatno palo, a broj oteka povećao se za džes-orkestar koji već svira na svim društvenim priredbama. Mnogi drugi oteci vrlo su aktivni. Pozorišni i lutkarski gostovali su čak u Dugoj Resi, Sisku i Novom Marofu, a marljivo radi i šahovski otesek.

Načelnik je izvestio o poteškoćama rada u vežbaonici, koja je sada na raspolaganju samo tri dana u nedelji. Broj kategorija je velik, tako da neke vežbaju samo jednom u nedelji. Sprave i nameštaj u vežbaonici oštećuju članovi »Hrv. Junaka«, koji vežbaju ostala tri dana u nedelji, a sve molbe i protesti uzaludni su.

Na čelu nove uprave je starešina br. Rišlavi Josip sa zamenicama br. M. Radonićem i Dr. B. Višnovcem. Tajnik je brat Aćimović Dušan, načelnik brat Potočnjak, načelnica ses. Beltrame, prosvetar brat Franić Ivo, a blagajnik Bregant Adolf. Izaslanik br. župe Dr. Mudrić pozdravio je prisutne.

Sokolsko društvo Krupanj održalo je 21. januara godišnju skupštinu, na kojoj su podneli izveštaje o dosadašnjem radu društva; braća: Ilija Popović, prosvetar; Đorđe Stefanović, načelnik; Žika Grujić, tajnik i Ljuba Stanojević, blagajnik, — svi učitelji ovoga mesta, — sa kojima se neobično zadovoljio župski delegat, brat Milutin Lovrić kao i svi prisutni članovi. Izabrana je gotovo ista uprava, sa starešinom bratom Đorđem M. Popovićem, na čelu.

Sokolstvo društvo Beograd VI održalo je godišnju skupštinu prošle nedelje. Iako je društvo izgubilo vežbaonicu, rad je bio aktivan u svima osecima. Društvo ima jednu četvu, u Ivanovu. Prošle godine primilo je 53.345 dinara, a izdalo je 40.121 dinara. Fond za gradnju doma raspolaže sa 19.564 dinara. Delegat župe, brat Dr. K. Grbin je pozvao prisutne, da se još intenzivnije posvete radu u sokolstvu. Izabrana je nova uprava, sa dosadašnjim starešinom, br. Miodragom Jeftićem na čelu.

Sokolsko društvo Ljubljana I održalo je godišnju skupštinu, kojoj je prisustvovalo preko 400 članova. Posle govora starešine, br. ing. Bevc, razvila se opširna debata o raznim pitanjima, u kojoj su učestvovali predstavnici uprave i opozicije. Na koncu je, bez diskusije primljena lista nove uprave, u kojoj se nalaze: starešina, ing. br. Bevc, zam. Dr. Kunc, Vrečar i Urbas, načelnik T. Gorjanc, načelnica S. Jugova itd.

Sokolsko društvo Beograd IV (Čukarica) održalo je godišnju skupštinu, kojoj je u ime župe prisustvovala br. M. Sinobad. Iako je društvo svoj dom ustupilo za državne potrebe, rad je bio prilično aktivan. Naročito uspeha imalo je društvo na raznim župskim utakmicama, zauzevši po svojim takmičarima nekoliko prvih mesta. Izabrana je nova uprava, na čelu sa dosadašnjim starešinom, br. Dr. Miodragom Stevanovićem, lekaresom.

Sokolsko društvo u Splitu održalo je 46-godišnju skupštinu, koja je bila i po broju poseti i po manifestacijama za naše ideale, — sjajna i uspešna kao retko do sada. Svoju radost nad uzornom posetom i bratskom jednodušnošću podvukli su društveni starešina br. Bone Kalebić i starešina župe Dr. V. Lavš, ističući plodan rad društva, uprkos poznatim prilikama. Broj pripadnika iznosi 1.210. Značajno je, da broj naraštaja doseže 248, a dece 208. Otvorene su dve čitaonice: članska i naraštajska. Društvena imovina iznosi 2.010.708,95 dinara, a razni dugovi 553.000 dinara. Prošle godine ubrano je na članarinu 115.895 dinara. Rad društva nije se mogao manifestovati na javnim nastupima, zbog zabrane nošnje odora, ali je unutrašnji rad zato bio intenzivniji.

Na koncu je izabrana nova uprava, sa dosadašnjim starešinom, br. Kalebićem na čelu, pa je skupština zaključena pevanjem »Oj Sloveni« i manifestacijama za sokolske i jugoslovenske ideale.

28. januara održana je u Velikoj Kikindi godišnja skupština Sokolskog društva. Interesovanje kod članstva bilo je vrlo veliko, tako da je prisustvovalo 241 članova i članica. Skupštinu je otvorio starešina društva, Dr. Bojanić Petar, koji je u svom govoru naglasio ozbiljnost momenata u kojima živimo. Ako naš jugoslovenski narod uspe da stvori punu duhovnu povezanost, možemo mirnom dušom očekivati svaki događaj. U prvom redu je na sokolima da rade, na tome duhovnom ujedinjenju i da se spremaju za svaki slučaj.

Društvo je u toku godine lepo napredovalo. Tehnički otesek je radio mnogo, a kulminacija rada bio je veličanstveni uspeh akademije 1. decembra. Na prosvetnom području je specijalno radio pozorišni otesek, a održana su predavanja u mestu i u okolnim selima.

Finansijsko stanje društva je odlično, jer je predviđeni budžet prekoračen po prihodima sa punih 20.000 d. Društvo je prisustvovalo na sletu u Sofiji sa 56 članova. U toku godine 30 članova je nabavilo svečane odore, a broj članstva se povećao. Svi izveštaji primljeni su jednoglasno i uz burno odobravanje upravi.

Župski starešina, Dr. Miša Matić je u vrlo lepom govoru naglasio bezuslovnu privrženost sokolstva jugoslovenskom narodnom jedinstvu i de-

mokratskim metodama, pa je konstatovao da je kikindsko društvo najbolje u celoj župi.

Kod izbora nove uprave, istaknute su dve liste: jedna sa dosadašnjim starešinom Dr. P. Bojanićem i dosadašnjim funkcionerima, a druga sa nosiocem Ugoricom Budišin, predsednikom gradske opštine. Većinu je dobila lista Dr. Petra Bojanića, sa zamenicama Erdeljanom Petrom i Dr. Jovanom Sremcem, a prosvetar je Milivoj Čirilov, tajnik Toma Granfil.

Sokolsko društvo Sisak održalo je 28. o. m. godišnju skupštinu, koju je posetio veliki broj članova i delegata okolnih četa. Rad društva bio je, unatoč poznatim prilikama, vrlo aktivan, napose oko podizanja doma, koji još nije potpuno dovršen, a za čiju gradnju ima najviše zasluga brigadni general, D. Živanović, sada pomoćnik komandanta Beograda. Društvo broji blizu 500 članova. Tehnički rad bio je svestran. U prvih šest meseci vežbalo je redovno 1369 vežbača, na 315 časova. Održan je prednjački tečaj, na kome je ispit položilo 10 prednjaka. U drugoj polovini godine oduzeta je društvu vežbaonica, pa je time tehnički rad u zastoju. Društvo ima i knjižnicu sa 1060 knjiga. Prosvetni otesek je održao brojna predavanja i prigodne priredbe. Lutkarsko pozorište je dalo više priredaba, a inventar je dobilo na poklon od br. D. Rebića. Prihod društva iznosio je 185.000 dinara, a društvena imovina vredi 900.000 dinara.

Delegat župe Zagreb, br. Viktor Heumer, govorio je o važnosti saradnje između vojske i sokolstva, a starešina Dr. Hraste o potrebi širenja sokolske štampe i »Sokolskog Glasnika«. Jednoglasno je izabrana nova uprava, a starešina je Dr. Mate Hraste. Skupština je protekla u najboljem raspoloženju.

Sokolsko društvo Gospić održalo je godišnju skupštinu 28. januara. Veliki broj članstva burno je akklamirao Kralja i Jugoslaviju. Društvo je i u 1939. godini marljivo radilo u svima granama rada. Vežbalo se svakodnevno, tj. svaka kategorija je imala tri časa nedeljno. Priredjen je veliki broj uspešnih priredaba, a kruna svega je bilo svečano otvorenje našeg lepog doma. Prosvetni rad bio je također dobar, a najviše se radilo u naraštajskom oteku. Društveni budžet iznosi za 1940. godinu, 45.000 dinara. Društvo se najviše bori sa pomanjkanjem iskusnih prednjaka, a k tome je načelnik premešten, kao i još 15 braće, od kojih 5 članova uprave, a jedna sestra je otpuštena iz službe.

Aklamacijom je izabrana uprava i to: starešina br. Dr. Petar Zec, a zatim Mecing Josip, Vojvodić Nikola, Stanić Vlajko, Lončar Svetozar, Jelača Janko, Rajčević Đorđe, Žegarac Anka, Počuča Danica, Stanić Milica, Stanić Nada, Travica Jovo, Boško Plečaš, Odobašić Nikola itd. Skupština je zaključena voljom za još bolji rad.

Sokolsko društvo na Cetinju održalo je godišnju skupštinu, koju je otvorio zamenik starešine brat J. Milošević, kapetan, posle čega je održao lep patriotski govor, starešina župe, br. Gavro Milošević. Članovi su učestvovali na sokolskim priredbama u Crnoj Gori i na sletovima u zemlji i Sofiji. Promet društvene blagajne iznosio je oko 500.000 dinara. Za gradnju doma, koji će biti dovršen do konca Petrove petoljetnice, utrošeno je 450.000 dinara. Izabrana je nova uprava, u kojoj je starešina br. K. Ligućić, načelnik B. Lukić, prosvetar S. Bokan, itd.

Sokolsko društvo u Bačkoj Palanci održalo je godišnju skupštinu, na kojoj je izbaralo za starešinu ponovo br. Spasoja Ražića, upravitelja građanske škole.

Sokolsko društvo u Čupriji je na godišnjoj skupštini konstatovalo uspešan rad, a koji će novoizabrana uprava, na čelu sa dosadašnjim starešinom, br. D. Jankovićem, nastaviti.

Sokolsko društvo u Jagodini održalo je godišnju skupštinu, u prisustvu brojnog članstva i velikog broja delegata sokolskih četa. Rad društva u minuljoj godini bio je uspešan. Pored ostalog, podignuta je pozornica i osnovan muzički orkestar. Izabrana je nova uprava na čelu sa dosadašnjim starešinom, br. J. Bekersom.

Sokolsko društvo Apatin je na godišnjoj skupštini konstatovalo plodan rad u minuljoj godini, i izabrano upravo, na čelu sa starešinom, br. Dr. Matijom Padenom, lekaresom.

Sokolsko društvo Stari Bečej imalo je godišnju skupštinu prošle nedelje, na kojoj je istaknut uspešan rad u minuljoj godini, napose u tehničkom pogledu. Diletantska, tamburaška i muzička sekcija također su radile sa uspehom. Društvo raspolaže sa imovinom od 600.000 dinara, koju će u potpunosti za gradnju doma. Izabrana je nova uprava, na čelu sa starešinom br. Dr. Dušanom Vujićem.

Godišnja skupština sokolskog društva Subotica-Matica održana je 21. januara.

Iz izveštaja se vidi obiman rad društva u svima pravcima sokolske delatnosti. Društvo je u toku godine imalo 106 raznih priredaba, od kojih je najznačajnija proslava 20-godišnjice osnivanja društva. Naročito je lepo pohanjanje časova. U toku godine, u sokolani i na vežbalištu, vežbalo je ukupno 22.442 vežbača i vežbačica. Iz blagajničkog izveštaja vidi se da su prihodi u društvu izneli ukupno 321.763,75 din. a rashodi 270.643,45 din. Društvena imovina danas vredi 481.682,30 din. Izabrana je nova Uprava: Tešić Lazar starešina; Veca Vuković tajnik; Josip Temali načelnik; Blažetin Julijana načelnica; Vučićić Pavle prosvetar; Ninkov Stevan blagajnik; i još 20 članova upravnog odbora.

„Nezavisnost Slovačke“

Slovačka korespondencija javlja iz Bratislave, da je sovjetska delegacija, koja je prisustvovala svečanoj instalaciji predsednika vlade, Dr. Tuke, za rektora Univerziteta u Bratislavi, provela dulje vreme u Slovačkoj, gde je obišla čitavu zemlju, i pregledala sve socijalne i kulturne ustanove, i da je njen vođa, predsednik odbora za sovjetske visoke škole, Kastanov, na polasku iz Slovačke uputio srdačnu depešu g. Dr. Tuki. Istovremeno čitamo u bratislavskom »Slovaku«, članak šefa propagande u Slovačkoj, poznatog klerikalca Šanje Maha, u kome se kaže da bi bila najveća glupost, koja bi ličila na samoubistvo, kada bi se Slovaci postavili protiv sovjetske Rusije, u pitanju rata u Finskoj. A predsednik slovačke vlade, Dr. Tuka, je nedavno izjavio, da se »nov svet ne stvara bez žrtava, pa da zato ne valja pretereno suditi to što se događa kod Sovjeta«. Istovremeno pak sovjetske radio-stanice hvale klerikalca Tisa i njegovu »nezavisnu« Slovačku.

Šta kaže na sve ovo klerikalna »Hrvatska straža« i njen direktor, g. Dr. Simrak?!... Ne pitamo to zato, što bismo želeli da podvučemo poslovitnu nedoslednost klerikalca, koji su uvek tvrdili da im je borba protiv boljševizma glavna stvar, i koji su optuživali Čeha, da su u Slovačku uveli boljševizam, dok sada vode po Slovačkoj zvanične boljševičke delegacije i pri tom ih najsrdačnije pozdravljaju. Pitamo to zbog drugog razloga:

Nije li baš ta činjenica, da su g. Dr. Tuka i g. Šanjo Mah bili prisiljeni da, za 180 stepeni izmene svoje »nezavisno« mišljenje o boljševicima, onoga istoga časa, čim ga je izmenio Berlin, — nije li baš ta činjenica najbolje ogledalo čitave te bedne »samostalnosti« i »nezavisnosti«?!

VESTI IZ NAČELNIŠTVA

Proste vežbe članova, »VERNOST MLADOM KRALJU«, za II svesokolski slet u Beogradu godine 1941 date su u štampu i otprema će početi već za desetak dana. Format je veći džepni i vrlo zgodan za nošenje

Borba protiv narodno-odbrambenog rada!

Da, pod izlikom borbe protiv komunizma, naši klerikalci vode zapravo borbu protiv nacionalizma, najbolji je dokaz pisanje organa klerikalne slovenačke omladine, »Straža v viharju«. Tako na pr., pod naslovom »Komunizam na našim srednjim školama«, taj list piše u broju od 18. januara, da se »levičari i marksisti skrivaju većinom u Sokolu ili u nekom drugom nacionalnom društvu, kao na pr. u društvu Jugosloven«; — da »komunisti ulaze u literarna, kulturna i telovežbačka udruženja, u Crveni Krst, Aero klub, Jadransku stražu itd., gde se skrivaju pod nacionalnom ili narodno-odbrambenom firmom«; — da »Soko na srednjim školama ne pokazuje nikakve otporne snage protiv komunizma«, već da predstavlja »skrivalište, pribežište i ishodište rada za levičare«; — da komunisti »najviše šire listove »Slov. mladina« i »Meja gori«, — te da su »odbrana protiv komunizma jedino katoličke verske organizacije i kongregacije«.

Cilj je dakle upravo drzovito jasan! Denuncirati sva nacionalna udruženja, i to ne samo Soko, već i Jadransku stražu i sve što diše jugoslovenski i nacionalistički, ne izuzimajući ni Crveni krst, ni Aero klub, baš zato što imaju visoke narodno-odbrambene ciljeve! Denuncirati baš ta, narodno-odbrambena udruženja i listove, koji vode brigu oko odbrane naših granica (»Meja gori«), dakle u jednu reč sve ono, što traži kompaktnost svih narodnih redova protiv spoljnih opasnosti! A sve za to, da se onemogući baš taj, nacionalni, jugoslovenski i narodno-odbrambeni rad, a ne komunistički! Da je to tako, vidi se i po činjenici, što se prava komunistička akcija, niti njihova ilegalna udruženja, uopšte i ne spominju u tom članku, pa se čak kaže: »Prave snage komunizam i nema, jer ga katoličko daštvo onemogućava.«

Šta li to, drugim rečima, znači, nego li: »Nije važan komunizam, koji i onako nema prave snage. Važna su nacionalna i narodno-odbrambena udruženja, i njih treba pobijati!« Na njihov račun treba ojačati klerikalizam, čija došaptavačka agitacija u Sloveniji je, u poslednje vreme, sve drugo, nego li u duhu narodne samosvesti i odbrane...

Sveslovenski ples u Borovu 17 februara

Kao svake godine, tako i ove, Sokolsko društvo u Borovu priređuje tradicionalni Sveslovenski ples, koji će se održati 17 februara. Kao i ranije, taj ples će biti manifestacija sveslovenskog bratstva, a poslužiće i za propagandu naših narodnih umotvorina, pesama, običaja i nošnji.

Već sada su najavili svoj dolazak braća i sestre iz Bačkog Petrovca, koji su i prošle godine izveli »Slovačku besedu«, kojom su stekli najveće priznanje. I ove godine će izvesti nekoliko čeških i slovačkih narodnih igara. Dolaze nam i braća Čehoslovaci iz Osijeka, članovi udruženja »Masaryk«, koji će izvesti »Češku besedu«. Neće izostati i braća Ruski Sokoli iz Beograda, kao ni Bunjevci, iz Subotice, sa tamburaškim zborom i narodnim igrama. Članstvo iz Borova sprema se također, te već duže vremena uvježbava narođna kola.

Naša je želja da na ovo narodno veče dođu svi u narodnim nošnjama, jer će tako najbolje poslužiti cilju zbog koga se ples priređuje, a nadamo se da ćemo vidjeti i braću i sestre iz okolnih jedinica.

GŠ

PRETPLATNICIMA KOJI MENJAJU ADRESU

Upozoravaju se pretplatnici »Sokolskog Glasnika« i časopisa »Soko«, koji, bilo iz kojih razloga menjaju adresu, da administraciji uvek jave, ne samo novu adresu, nego i staru, jer u protivnom slučaju administracija neće biti u stanju, da njihovu želju o promeni adrese izvrši.

Čitajući novine...

Solov »Zagrebački list« poziva zagrebačku opštinu, da izmeni naziv današnje »Sokolske ulice« i da joj, umesto toga, da ime Ise Kršnjavog, koji je »doduše, bio madžaron, ali je zaslužan za podizanje prosvjetnih ustanova u Zagrebu.«

I priznajemo, — kako bi sokolstvo, koje je dalo toliko žrtava za hrvatsku slobodu, — moglo da se meri sa madžaronom Kršnjavim, koji je g. 1895, u hrvatskom saboru, nakon čuvenih dačkih demonstracija, kada su omladinci spalili madžarsku zastavu, tako izmečarski vredao Hrvate, da je govorio, da je »ideja samostalne Hrvatske nemoguća«, da »Hrvati mogu da budu samo državljani Ugarske«, da »narodna individualnost Hrvata mora umrijeti«, da se on »ponosi što je madžaron«, i da sve čini »samo u interesu državne ideje ugarske?!«. I prema tome, ako neka zagrebačka ulica treba zaista da se ponosi imenom madžarona Kršnjavog, onda u tom društvu nema zaista mesta ni za sokolstvo, ni za sokolsku ulicu!

Budakov »Hrvatski Narod« se ljuti na nekog »Slavoserba«, koji mu je poslao razglednicu, sa slikom Otona Habsburškog, i tvrdi da oni, Frankovci, nisu pristalice Habsburgovaca. Taj »Slavoserb« je zaista pobrkao stvari, pa je trebao da im pošalje Franca Jozefa, ili drugu jednu savremenu ličnost, a ne Otona. Frankovci su, naime, g. 1914 bili za Habsburgovce, dok ovi današnji ne mogu da budu za Habsburgovce, iz prostog razloga što ni gotski gospodari nisu za Habsburgovce. Taj »Slavoserb« nema, kao što se vidi, ni pojma o politici Berlina, kad je mogao »Hrvatskom Narodu« da predbaci stvar, koja je u dijamentralnoj oprečnosti sa — tom politikom...

Zagrebačka »Nova Riječ« je, u broju od 25 januara, prenela napis iz »Sokolskog Glasnika«, o »Hrvatskoj Svijesti«, u kome se kaže, da se, zbog jednog neuračunljivog čoveka, koji je u tom listu vredao Srbe i ćirilicu, »ne mogu i ne smeju okriviti Hrvati kao celina«, i da je njegov pamflet daleko više bio raširen između Srba, nego li između Hrvata, baš zato, što su se našli neki račun-džije da, pomoću tog neuračunljivog, šire mržnju i da tako nastave svoju staru rabotu.

Očito je, da je »Nova Riječ« taj napis prenela zato, što se sa njime slaže i što je, kao i mi, htela da upozori na žalosnu ulogu onih, koji pamflet jednog ludaka upotrebljavaju u razorne svrhe. Medutim se pri tom setila, da joj izvesni saveznici, u Seljačkoj i Gradanskoj zaštiti (koji kao da nemaju prečeg posla u novom stanju, nego da navaljuju na sokolske domove!) neće upisati u dobro, što je, makar i najdobronamerniju stvar prenela iz »Sokolskog Glasnika«, — pa se osetila prinukanom da kaže makar šta, samo da se okomi na sokolstvo, pa da tako može da se izvini pred saveznicima... Dodala je stoga našem članku par opazaka u zagradama, od kojih jedna kaže, da su »dakle, za taj pamflet »Sokolskom Glasniku« krivi Hrvati i njihovi nadležni«, — ma da je čitav naš članak i napisan za to, da dokaže, da ni Hrvati ni njihovi nadležni nisu tome krivi. A u drugoj opasci se kaže:

»Dajemo na znanje gospodi oko »Sok. Glasnika«, da se njihov istomišljenik, Radiša Vorkapić seli ovih dana u Zagreb, da vrši baš takve akcije... itd.«

U Savezu Sokola se, medutim, i ne zna, ko je taj gospodin Radiša Vorkapić, a kako li da bi bio neki naš »istomišljenik«! Medutim, kad smo se obavestili, doznali smo, da je to bivši ugledni jednomišljenik stranke oko »Nove Riječi«, koji je tu partiju ostavio, da sada radi po intencijama, koje nikakve veze sa sokolstvom nemaju... — I šta smo onda mi tome krivi?

Zato bismo preporučili »Novoj Riječi«, ako već ne sme da ni najdobronamerniju stvar prenese iz »Sokolskog Glasnika«, a da se ne boji, da će joj saveznici prigovoriti, da radije ne prenosi ništa, nego da napamet govori stvari u koje ni sama ne veruje, i koje su sasvim protivu-rečne...

Organ naših Nemaca, »Deutsche Nachrichten«, žali se u poslednjem broju, da filmski žurnali u Jugoslaviji nisu u skladu sa neutralnošću naše zemlje, zato što je publika ranije protestovala protiv nekih vojničkih i političkih reportaža, dok sada ne protestuje niko, ma da izvesni kinematografi prikazuju žurnale isključivo iz izvesnih zemalja.

Izgleda da ovoj gospodi nije dosta, što su sami glajhšaltovani, već bi hteli da i naša publika protestuje, ili ne protestuje — kad se to njima sviđa...

Šibenska »Nova Tribuna« je objavila u poslednjem broju napis, pod naslovom »Sokolski Glasnik«, u kome prenosi dva pohvalna mišljenja praškog »Sokola« i ljubljanske »Sokolske volje« o »Sokolskom Glasniku«, pokušajući da i sama nešto kaže o našem listu i da ga preporučuje svojim čitaocima. Ali to je bilo od cenzure — zaplenjeno!...

Znači, dakle, da se u Banovini Hrvatskoj smatra kao veleizdajstvo, ili kao protudržavan rad, preporučivanje »Sokolskog Glasnika«! Da li se to radi po instrukcijama iz Zagreba, ne znamo, ali da ovakav mračnjački postupak prikazuje u vrlo lužnom svetlu čitavu tu »slobodu i pravdu«, o kojoj se toliko govorilo, više je nego sigurno! I oni koji su odgovorni za ovakvu »slobodu«, — trebali bi zaista da se nje stide.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Ogromnu štetu trpi sokolsko društvo Virovitica, kome je požar, nastao na neobjašnjen način, ošteti sokolski dom i uništio imovinu. Vatra je uništila arhivu, sve zastave članova i naraštaja, deo muzičkih instrumenata, brojne odore i ceo nameštaj. Uništeni su svi prozori, vrata i podovi. Vatrogascima je uspelo spasti zahvalnicu Bogopokojnog Kralja Aleksandra, koju društvo čuva kao skupocen dokument. Povedena je istraga.

Pišu nam iz Karlovca: Sem penzionisanja, premeštaja i otpuštanja činovnika i nameštenika, koji su jugoslovenski orijentisani, ili koji su članovi Sokola, javlja se u poslednje vreme i teror anonimnih ljudi, upućen protiv istaknutih sokolskih radnika. Učestala su, između ostalog, i preteča pisma, puna najotrovnije sadržine. Tako je n. pr. starešina sok. župe Karlovac, M. Sablić, dobio pismo, u kome se poziva da ostavi Karlovac, ako mu je život drag; a župski tajnik, Božidar Dočkal, primio je drugo, u kome mu se preti bacanjem bombe u kuću.

Sokolsko društvo Selnica ob Dravi je imelo 21 januarja beli zimski praznik. Ugodne snežne prilike so našo deco navezale na prirodu, kjer je krepila svoje zdravje in utrjevala smuško znanje. Smučarska proga je bila precej težavna, pa so mladi Sokoli leteli po njej, kakor bi imeli peruti. Proga je bila 2 km. dolga z višinsko razliko 80 m. Na cilju je mlade tekmovalce pozdravljalo številno občinstvo. Najsrčnejši je bil mladi Grušovnik p. d. Bolfenk, skoraj najmlajši in zmagovalc. Sledili so: Beligner, Pustovrh, Juršič Slavko in Stanko, Kaube, Markuš in Vinkler.

U Rogoznici kod Šibenika opet je došlo do fizičkog napadaja na našu braću. »Nepoznati« napadači su opet napali starešinu br. N. Lušića, kada se vraćao sa ribarenja, u pratnji svoga sina Ljudevita, koga su kamenjem ranili u ruku. Napadaj je prijavljen vlastima.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Jugoslovenski Aero klub, »Naša Krila«, imao je prošle nedelje skupštinu, koja je protekla u najvećem oduševljenju za procvat našeg vazduhoplovstva, tako da su na njoj stvoreni vrlo važni zaključci. Kao što je poznato, Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik Pavle je doživotno pretsednik Aero kluba, pa je ovom prilikom uputio poslanicu skupštini, u kojoj je naročito podvukao, što danas znači vazduhoplovstvo kao kulturni faktor i kao oružje narodne odbrane, pa je odao priznanje zaslugama jugoslovenskog Aero kluba, što je u našem narodu vazduhoplovni duh na potrebnoj visini, i što je time sagrađen nepohodan osnov za naše vazduhoplovstvo. Poslanica je primljena sa najvećim oduševljenjem.

Belgijski list »Siccle« objavljuje članak pukovnika Requette, koji smatra da će u g. 1940 rat biti proširen. Članak kaže, da Nemačka neće ostati nepomična, čekajući na posledice savezničke blokade, jer bi u tom slučaju teško mogla izdržati drugu zimu. Ona će svakako pre toga učiniti velike napore, i to ne prema zapadu, gde postoje čvrsta utvrđenja, već prema severu i jugoistoku. Belgijski pukovnik misli, da ne treba gojiti iluzije o rusko-nemačkom raskidu. Te dve zemlje vezane su i Nemačka ne može bez Rusije. Bez nje ona ne bi mogla ni zamisliti sadašnji rat, pa prema tome, prava odgovornost za rat leži na Moskvi. Ali ni Rusija ne može bez nemačke vojničke pomoći, pa zato u ovoj godini treba očekivati tesnu vojničku saradnju ovih država.

Radio Ankara je pre nekoliko dana javio, da nemačka štampa nastavlja napadaje protiv Turske, koji dolaze u vreme teške katastrofe od zemljotresa, koju je Turska preživela, pa time samo raste antipatija prema Nemačkoj i njenim pretenzijama. Turska vojska, i njeni ugovori sa Engleskom i Francuskom, čine od nje zemlju, koju bi bilo opasno potencijalno sa nemačke strane.

Agencija Avaz javlja, da se između Engleske i Švedske vode važni razgovori o načinu, kako bi se pomoglo Finskoj. Doznaje se, da je Engleska učinila razne predloge za pospešnje tranzita vojnog materijala i dobrotvorja iz savezničkih zemalja preko skandinavskih država u Finsku. Engleska, sem toga, hoće da uputi izvoz švedskog željeza, koji je do sada išao u Nemačku, u drugom pravcu, te da pridobije Švedsku za pooštrenje blokade protiv Nemačke. Tom prilikom je Engleska izjavila, da je spremna da priskoči Švedskoj u pomoć, u svakoj opasnosti, sa nemačke i sa sovjetske strane.

»Danziger Vorposten« piše o nemačko-sovjetskoj saradnji na Baltičkom Moru i veli, da se cna zasniva na ovim načelima: Nemačka priznaje Rusiji pravo, da dobije luke, koje su slobodne od leda u njenoj interesnoj sferi. Medutim se Nemačka ne odriče, zbog toga, svoje hegemonije na Baltiku; a ogromne rezerve Sovjetske Rusije služe Nemačkoj za njene prirodne potrebe. Nemačku ne veže nikakva obaveza prema Finskoj, pogotovo zato, što se je Finska približila Engleskoj, koja je protivnica Nemačke.

Nedavno je saopšteno zvanično sa nemačke strane, da poznata nemačka krstarica »Deutschland« menja ime i da će se od sada zvati »Lützow«, jer je ime »Deutschland« određeno za jednu veću lađu. Engleski listovi, medutim, ne veruju u to, već sumnjaju, da je krstarica »Deutschland« bila potopljena od engleske podmornice »Salmome«, pa Nemci hoće na taj način da stvar prikrivaju. Englezi su, naime, već ranije bili javili, da je engleska podmornica potopila jednu nemačku lađu, ali se nije znalo, koja je. Nemci najodlučnije demantuju ove kombinacije.

Glasovi štampe

»Srpski Glas« piše u broju od 1 februara o upotrebi kredita određenog u državnim budžetu za Savez Sokola K. J. Pošto je utvrdio, da je to »minimalna suma koju je trebalo dati ovoj našoj jedinjoj i najvećoj organizaciji, koja se brine za nacionalno vaspitanje omladine«, list ustaje protiv toga, da se gotovo trećina tog kredita, kod podele između centralne vlade i Banovine Hrvatske, dala Banovini Hrvatskoj, koja ih neće upotrebiti za pomoć sokolstvu, kao što je to bilo određeno, pa je time Savez Sokola prikraćen za deo prihoda, koji su pripadali samo njemu. »Srpski Glas« ističe, da će se taj novac, zbog neprijateljskog držanja prema sokolstvu u Banovini Hrvatskoj, upotrebiti čak u protusokolske svrhe.

U nedavno objavljenoj raspravi o socijalnoj ideologiji i nacionalizmu Dr. A. Radiča, piše g. Dorde Tasić, profesor beogradskog univerziteta, i o pitanju jugoslovenskog narodnog jedinstva, pa kaže:

»Da je naš istorijski interes da budemo zajedno, o tome ne treba raspravljati. To je bilo jasno i ranije, a danas je još jasnije.«

»Jugoslovenstvo jeste i ostaje naš ideal i naše ubedenje... »Jugoslovenstvo mi opravdavamo potrebom da živimo kao slobodan narod, ali i kulturnom voljom, kako bi rekao prof. Bazala, što će reći voljom stvoriti jednu jaku individualnost i doprineti čovečanskoj kulturi.«

»U ovom sudbonosnom momentu, mali narodi se nalaze u opasnosti, i spas mogu naći u slozi i udruženju. Suviše male nacije i suviše uski nacionalizmi mogu da budu štetni. Jugoslovenstvo, na koje mislimo, ne znači jugoslovenstvo veštačko, stvarano silom vlasti, već dobrom voljom i postepenom, udružujućim se i uklanjajući sve što tome stoji na putu. Između ostaloga uklanjajući i ideologije, koje propovedaju da smo tri naroda.«

Prvak SDS, g. Dr. H. Krizman, kazao je na nedavnom zboru u Banjoj Luci: »Mi verujemo u jedinstven život i sudbinu Srba, Hrvata i Slovenaca«, a g. Danilo Dimović je, na istom zboru, ustvrdio:

»Mi Srbi i Hrvati imamo isto poreklo i krv nam je bila ista. Seobom i mešanjem nastale su manje promene, a ipak mi, po antropološkom shvatanju, činimo jedan narod. Čuje se sa

Sadržina sokolskih listova

»SOKOLSKA VOLJA«

Broj 157 glasila ljubljanskih sokola donosi zanimljiv sadržaj, između koga se napose ističe uvodnik »Jugoslovenska vojska in sokolstvo«, razni kraći članci i beleške, vesti iz državnog sokolstva i iz zemlje i slovenskog sveta. Nastavlja se i feljton »Tratarjev Mirko«, od M. K-ta.

»NAŠA RADOST«

Izašao je broj 5 lista sokolske dece sa sledećim sadržajem: Sretno Novo leto! (Joso Matešić); Poštujemo starije; — Dobrome čjedu (Joso Mtešić); — Rastanak (F. Katarinić); — Poklon ptičicama u novoj godini; — Zimska noć na lokomotivi; — O podmornicama; — Prije dvadeset hiljada godina; — Doživljaji kraljice od Milinije; — Čovečje srce (I. Š. H.); — Lov na velike živali; — Vojna z minami; — Leni i vredni; — Crkveno zvono, pesma, (Dr. V. Rašić); itd. Prilog »Našim mališanima« također donosi biran sadržaj.

»VESTNIK ŽUPE CELJE«

Izašao je broj 1 glasila sokolske župe Celje povećan i u svečanom otmotu povodom desetogodišnjice izlazenja, sa obimnim sadržajem između koga se napose ističu članci: V jubilejno leto; — Proti farizejstvu, za pravo in resnico (D. M.); — Pedeset let pod sokolskim praporom; — Tehnički deo; — Objave itd.

»SOKOLSKA STRAŽA«

Primiti smo broj 1 glasila sokolskog društva u Crvenki, koji donosi sledeći sadržaj: — Naše godišnje skupštine (uvodnik); — Što traži od nas sokolstvo?; — Nisu sasvim umrli...; I treća naša reč; — Prava Sokolica; — Rad društva Crvenka; — Slavenska država i državovanje. Vesti.

»ČUVAJMO JUGOSLAVIJU«

Primiti smo januarski broj odlično uređivanog vesnika sokolske župe Karlovac, sa sledećim sadržajem: Kako ulazimo u novu godinu (uvodnik); — Braći u Banovini Hrvatskoj (izvod iz »Sok. Glasnika«); — Hoće li prestati Jugoslavenska akademija; — Dva primjera (M. R.); — Pregled Sokolstva; — Sokolski novinar; — Zimska pomoć; — Jedan korak unapred

obe strane da nismo jedan narod. Pozivaju se na nejednaku prošlost. Treba u budućnost gledati. Ta će nam ostati ista!«

САВ МАТЕРИЈАЛ,
ПРИБОР ИНСТРУМЕНТИ И
ПЛАНОВИ ЗА ЈЕДРИЛИЦЕ
И ЛЕТЕЋЕ МОДЕЛЕ

АЕРОВКО

БЕОГРАД, Поштански факс 702

Sestre-Braćo!

Upamtite da ćete sokolsku odoru, vežbaće odelo i sve ostale sokolske potrepštine dobiti jedino, popisno i jeftino u solidnoj i poznatoj

Trgovini sokolskih potrepština

Branko Palčić

ZAGREB
Kraljice Marije 6
BEOGRAD
Balkanska 22

Tražite besplatni cenovnik

Tvornica TANINA Sisak D. D.

Proizvodi sljedeće
ekstrakte:

Kestenov ekstrakt
Smrekov „
Hrastov „
Kveljačo „
Valonea „
Mimoza „

i razni miješani ekstrakti.
Sirovina se nabavlja iz
naše države, Afrike,
Azije i Južne Amerike.

KAD PLEŠETE SVI VAS PROMATRAJU. OBUJTE LIJEPE I LAGANE CIPELE.

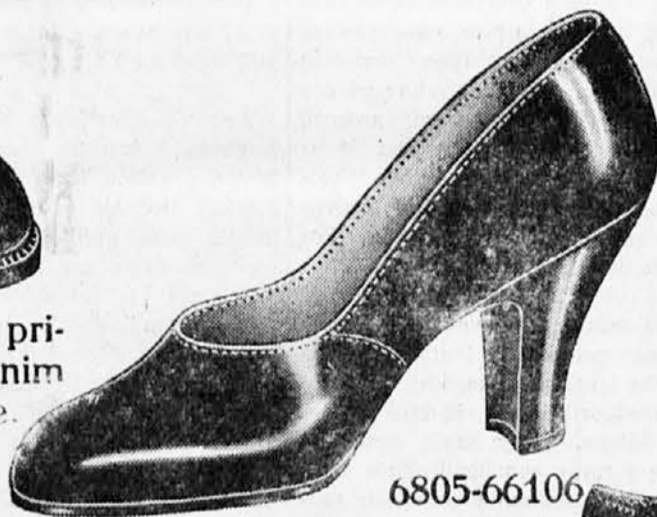
Din
199

9839-64721

Gospodi uz večernje odijelo najbolje pristaju ove lakovane cipele sa prošivenim đonovima. Lagane, solidne, elegantne.

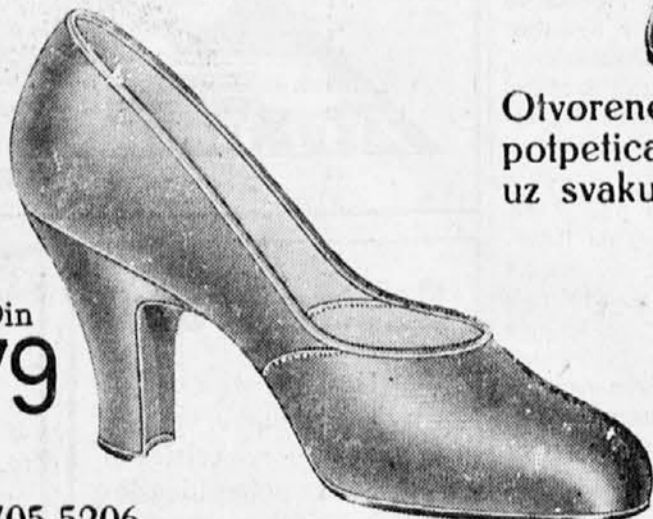
Din
149

6805-66106

Otvorene lakovane cipelice, sa visokim potpeticama i laganim đonovima. Pristaju uz svaku toaletu.

Din
79

5705-5206

Elegantne i fine izrezane cipelice od allasa, za igru i večernju zabavu.
Mogu se dobiti u svakoj boji.

Din
129

6685-3249

Posljednji pariški model!
Elegantne i ukusne cipelice za ples. Izrađene su od crne svile, ukrašene srebrom i zlatom tako, da pristaju uz svaku toaletu.

Plata